

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ, ΑΜΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΡΩΠΟΥ

ΕΠΙΘΟΡΙΑΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΥΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapistoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 9^η Ιανουαρίου 2011 ΕΤΟΣ 4ον ΤΕΥΧΟΣ 140

Το πρόγραμμα του μηνός στην ηλεκτρονική μας σελίδα:
www.agioiapistoloi.gr

**11 Ιανουαρίου Ίερό προσκύνημα Ι.Μ. Ταξιαρχών Αίγιαλίας.
17 προς 18 Ιανουαρίου Ίερά Αγρυπνία.
19 Ιανουαρίου Ίερό Εύχέλαιο**

Τα Άγια Θεοφάνεια

Γράφει: ο Ιερομόναχος π. Μελέτιος Ρασνάν

Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου σου Κύριε, η της Τριάδος εφανερώθη
προσκύνησις, του γαρ Γεννήτορος η φωνή προσεμαρτύρει σοι,
αγαπητόν σε Υιόν ονομάζουσα και το Πνεύμα εν είδει περιστεράς,

εβεβαίου του λόγου το ασφαλές. Ο επιφανείς Χριστέ ο Θεός, και τον κόσμον φωτίσας δόξα σοι. Η Βάπτιση του Χριστού στον Ιορδάνη ποταμό από τον Ιωάννη τον Πρόδρομο λέγεται και επιφάνεια. Η λέξη Θεοφάνεια προέρχεται από το αποστολικό χωρίο «Θεός εφανερώθη εν σαρκί, εδικαιώθη εν Πνεύματι, ώφθη αγγέλοις, εκηρύχθη εν έθνεσιν, επιστεύθη εν κόσμω, ανελήφθη εν δόξη», και σχετίζεται περισσότερο με την Γέννηση του Χριστού. Η λέξη επιφάνεια προέρχεται από το αποστολικό χωρίο «επεφάνη η Χάρις του Θεού η σωτήριος πάσιν ανθρώποις» και αναφέρεται περισσότερο στην Βάπτιση του Χριστού, γιατί τότε οι άνθρωποι γνώρισαν την χάρη της Θεότητας. Με την εμφάνιση της Αγίας Τριάδος και την ομολογία του Τιμίου Προδρόμου έχουμε την επίσημη ομολογία ότι ο Υιός και Λόγος του Θεού είναι ο «είς της Τριάδος», ο οποίος ενανθρώπησε για την σωτηρία του ανθρωπίνου γένους από την αμαρτία τον διάβολο και τον θάνατο. Είναι γνωστό ότι στην αρχαία Εκκλησία την ίδια μέρα, 6 Ιανουαρίου, γιόρταζαν μαζί την εορτή των Χριστουγέννων και των Θεοφανείων. Οι γιορτές αυτές χωρίστηκαν κατά τον 4ο αιώνα, οπότε τα Χριστούγεννα μεταφέρθηκαν στις 25 Δεκεμβρίου, την ημέρα που οι Εθνικοί γιόρταζαν τον Θεό Ήλιο και οι χριστιανοί τον νοητό Ήλιο της δικαιοσύνης. Η ημέρα των Θεοφανείων λέγεται όμως και ημέρα των φώτων λόγω του βαπτίσματος και του φωτισμού των κατηχουμένων. Αφού ο Υιός και Λόγος του Θεού ενδύθηκε τον παλαιό Αδάμ, δηλαδή έγινε άνθρωπος και αφού εκτέλεσε όλα τα επιβαλλόμενα από τον ιουδαϊκό Νόμο, πήγε στον Ιωάννη, για να βαπτισθεί. Όχι γιατί ο Ίδιος το είχε ανάγκη, αλλά για να ξεπλύνει την ανθρωπίνη φύση από την ντροπή της αμαρτίας του Αδάμ και να ενδύσει τη γυμνότητά της με την πρώτη στολή που αστραποβολά τη Θεϊκή λάμψη. Ο Ιωάννης κήρυττε το βάπτισμα της μετάνοιας και έτρεχε προς αυτόν ολόκληρη η Ιουδαία. Ο Κύριος κηρύττει το βάπτισμα της υιοθεσίας και ποιος από αυτούς που έχουν ελπίσει σε Αυτόν δεν θα υπακούσει; Το βάπτισμα εκείνο (του Ιωάννου) ήταν η εισαγωγή, το βάπτισμα αυτό (του Κυρίου) είναι το τελειωτικό. Εκείνο ήταν η αποχώρηση από την αμαρτία, αυτό είναι η οικείωση με τον Θεό. Με τη βάπτισή Του από τον Ιωάννη, ο Χριστός έδωσε ένα τέλος και στο τυπικό αυτό βάπτισμα, όπως τρώγοντας για τελευταία φορά το Ιουδαϊκό Πάσχα το κατάργησε και εγκαινίασε το Πάσχα της Καινής Διαθήκης. Είναι γνωστό πώς ο Χριστός δεν είχε ανάγκη βαπτίσματος, αφού το βάπτισμα του Ιωάννου οδηγούσε τους ανθρώπους στην

συναίσθηση των αμαρτιών τους. Ο Χριστός, γράφει ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, δεν βαπτίστηκε επειδή είχε ανάγκη κάθαρσης, «αλλά την εμὴν οικειούμενος κάθαρσιν». Ο Χριστός βαπτίστηκε για να συντρίψει τις κεφαλές των δρακόντων στο νερό, επειδή υπήρχε η αντίληψη ότι οι δαίμονες κατοικούν μέσα στο νερό. Γι' αυτό και παρατηρούμε στην εικόνα της βάπτισης τέρατα μέσα στο νερό που έχουν στραμμένα τα νώτα τους στον Χριστό λόγω του πυρός της θεότητας. Ο Χριστός βαπτίστηκε για να πλύνει την αμαρτία και να θάψει ολόκληρο τον παλαιό Αδάμ μέσα στο νερό.

Πολλές εικόνες της βαπτίσεως σε συνδυασμό και με την υμνογραφία της εορτής παρουσιάζουν τον Χριστό τελείως γυμνό, υποδηλώνοντας έτσι πόσο ο Χριστός ταπείνωσε τον εαυτό του για χάρη των ανθρώπων. Γυμνώθηκε εκείνος για να ντύσει τον άνθρωπο με ένδυμα αφθαρσίας. Κατά την βάπτισή του Κυρίου φάνηκε ο Υιός Θεός, αλλά αποκαλύφθηκε και η Αγία Τριάδα, όπως χαρακτηριστικά ψάλλει και ο υμνωδός στο απολυτίκιο της εορτής: «Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου Σου, Κύριε, η της Τριάδος εμφανέρωθη προσκύνησις». Ο Υιός βαπτιζόταν, του Πατρός η φωνή ακουγόταν και το Άγιο Πνεύμα κατερχόταν «εν είδει περιστεράς». Έτσι ο Χριστός έγινε πρωτότοκος όλων εκείνων που αναγεννιούνται πνευματικά και ονομάζει αδελφούς όσους συμμετέχουν στην όμοια με Αυτόν γέννηση δι' ύδατος και Πνεύματος.

Μόλις ο Χριστός βαπτίστηκε, αγίασε όλη την φύση των υδάτων και έθαψε μέσα στα ρείθρα του Ιορδάνου, κάθε αμαρτία των ανθρώπων. Έτσι λοιπόν ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός ανακαίνισε και ανέπλασε τον παλαιωθέντα από την αμαρτία άνθρωπο και του χάρισε την ουράνια Βασιλεία.

Αυτή η ενότητα ουρανού και γης, φανερώθηκε κατά την βάπτισή του Χριστού με το άνοιγμα των ουρανών. Ο κατερχόμενος στον Ιορδάνη Θεάνθρωπος συντρίβει τις κεφαλές των αοράτων δρακόντων και ελευθερώνει το ανθρώπινο γένος από την εξουσία τους. Με τη βάπτισή Του στον Ιορδάνη, ο Χριστός μας εξαγάγει από τη σκιά του νόμου και μας εισάγει στην καινή Χάρη. Ο Απόστολος Παύλος ομιλεί για την επιφάνεια της δόξας του Θεού. Αλλού τονίζει ότι διά Χριστού «επεφάνη η χάρις του Θεού η σωτήριος πάσιν ανθρώποις». Πολλά στοιχεία παίρνουμε από το βιβλίο του Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ιεροθέου «Οι Δεσποτικές Εορτές». Η φανέρωση του Τριαδικού Θεού στον άνθρωπο δείχνει εκτός των άλλων ότι μόνο ο άνθρωπος είναι επίγειος μύστης και

προσκυνητής της Αγίας Τριάδος, αλλά και ότι είναι ο μόνος κατ' εικόνα του Τριαδικού Θεού δημιουργημένος. Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς διδάσκει ότι τα ζώα δεν έχουν νου και λόγο αλλά μόνο πνεύμα ζωτικό, το οποίο πνεύμα δεν υφίσταται καθ' εαυτό, πράγμα που σημαίνει ότι όταν πεθαίνουν τα ζώα χάνεται και το πνεύμα, αφού δεν έχει ουσία αλλά μόνο ενέργεια. Ο άνθρωπος όμως έχει νου λόγο και πνεύμα που ζωοποιεί συνημμένο σώμα γι' αυτό και αυτός μόνος είναι κατ' εικόνα της τρισυπόστατου θεότητας. Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς ερμηνεύοντας την φράση «εν ω ευδόκησα» γράφει πώς το θέλημα του Θεού είναι ένα, αλλά άλλοτε ενεργεί κατ' ευδοκία, αφού το θέλει ο Θεός και άλλοτε κατά παραχώρηση. Ο Θεός είδε ότι θα γινόταν η πτώση του ανθρώπου, δεν τον έπλασε γι' αυτήν αλλά τελικά την παραχώρησε, γιατί το θέλησε ο ίδιος ο άνθρωπος. Ο Θεός δεν καταργεί την ελευθερία του ανθρώπου. Έτσι άλλο το κατ' ευδοκίαν θέλημα του Θεού και άλλο το κατά παραχώρηση. Μ' αυτό το σκεπτικό η επιβεβαίωση του Πατρός «ούτός εστί ο υιός μου ο αγαπητός, εν ω ευδόκησα» έδειχνε ότι η ενανθρώπιση ήταν το κατ' ευδοκία θέλημα του Θεού.

Η μαρτυρία του Θεού Πατέρα για τον Υιό του φανερώνει ότι ο Υιός είναι «απαύγασμα της δόξης του Πατρός», αφού κοινή είναι η ουσία και η ενέργεια του Τριαδικού Θεού. Η εμφάνιση τώρα του Αγίου Πνεύματος «σαν περιστέρι» μας δείχνει ότι το Άγιο Πνεύμα δεν ήταν περιστέρι, αλλά φάνηκε σαν περιστέρι και αυτό λέγεται διότι το Άγιο Πνεύμα δεν είναι κτιστό αλλά άκτιστο όπως και τα άλλα πρόσωπα της Αγίας Τριάδος. Το ότι το Άγιο Πνεύμα μαζί με την φωνή του Πατρός κάθισε πάνω στον Χριστό δείχνει το ομοούσιο των προσώπων της Αγίας Τριάδος, καθώς επίσης φανερώνει ότι ο Μεσσίας δεν ήταν ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, αλλά ο Χριστός.

Στην επιφάνεια των ψευδών θεών η Εκκλησία αντέταξε την επιφάνεια του Αληθινού Θεού και Βασιλέως Χριστού, την αληθινή Θεοφάνεια. «Γη Ζαβουλών και γη Νεφθαλείμ, οδόν θαλάσσης πέραν του Ιορδάνου, Γαλιλαία των εθνών, ο λαός ο καθήμενος εν σκότει και σκιά θανάτου, φως ανέτειλεν αυτοίς». Με αυτή την προφητεία του Ησαΐου, ο Ευαγγελιστής Ματθαίος αρχίζει να ομιλεί για την έναρξη της δημόσιας δράσεως του Κυρίου, της επιφανείας Του μεταξύ του λαού.

Ας είναι ο επιφανείς Κύριός μας Φως σε κάθε βήμα της ζωής μας! αμήν.

